

10. POJAVNI OBLICI RELIGIJSKO-RELIGIOZNOG

U svakodnevnom životu često ste čuli riječi: religija, religioznost, religiozan. Ovu tematsku cjelinu željeli bismo upravo posvetiti tom pitanju kako biste stekli što širu i što temeljitiju informaciju o ovom problemu.

Riječ religija dolazi od latinskog glagola *religere* ili *religare* (uputiti na nekoga, povezati s nečim, ponove sastaviti). Imajući u vidu samo iskonsko značenje ovih glagola, spoznajemo da religija znači zapravo neki odnos ili bolje rečeno suodnos. To je ustvari odnos između dvaju bića koja nemaju iste sposobnosti i kvalitete. Jedno je svemoćno, sveprisutno, sveznajuće, nadnaravno, božanstvo i zbog toga nematerijalizirano, dok je drugo, zbog svoje skučenosti, ograničenosti, u smislu ne posjedovanja gore spomenutih kvaliteta, upućeno na prvo biće zbog prirodene težnje da sve više zna, da bude što nazočnije, da raspolaže sa što većom moći. Zato je religija iskonska ljudska stvar. Ona nije ni u kojem slučaju izmišljotina niti može biti nametnuta, nego je tek pokušaj vanjskog oblikovanja i očitovanja onoga što čovjek u sebi nosi i što ga na svoj način nadilazi. Upravo zbog toga je religija po sebi pozitivna energija koja čovjeka nikada ne ostavlja na miru nego ga potiče da raste prema višem, boljem, širem.

Treba razlikovati između religije i religioznosti. Religioznost je osobno ljudsko opredjeljenje, svjesno prihvaćanje suodnosa čovjeka s nadnaravnim bićem, dok bi religija više bila vanjsko manifestiranje tog nutarnjeg stava.

Evo još nekoliko definicija religije. Sveti Toma Akvinski kaže da je religija "*ordo hominis ad Deum*" (ispravno čovjekovo usmjerenje prema Bogu). F.E.D. Schleiermacher kaže da je religija "*osjećaj korjenite ovisnosti*". R. Otto kaže da je ona "*susret sa svetim*" dok će je P.

Tilich definirati kao "*biti zahvaćeni nečim što nas se apsolutno i bezuvjetno tiče*"

Iz ovih nekoliko definicija vidi se da je religija dosta složena stvarnost i da nije tek neka usputna pojava u ljudskom životu. Više nego na definiranju religije i njenom vrednovanju mi ćemo se usredotočiti na njeno svakodnevno očitovanje kroz što će i sam pojam religije postati jasniji i bliži svakom pojedinom.

ZA OSOBNI RAD I RAD U SKUPINI

- Što vi znate o religiji? Kako se o njoj govori ili kako se o njoj prije govorilo u vašoj sredini?
- Što se obično predbacuje religiji? Koliko su te kritike, po vašem sudu, osnovane?
- U našim krajevima postojala je i sustavna borba protiv religije koja se očitovala kroz prozivke, ucjenjivanja, obezvredivanja. Što kazete o takvom odnosu prema religiji? Što mislite, zbog čega se tako činilo?
- Jedna od podjela ljudi jest i prema prihvaćanju, odnosno ne prihvaćanju religije? Kakav je vaš odnos prema religiji?

10.1 OSNOVNI ELEMENTI RELIGIJE

Religija je kompleksna stvarnost koja se sastoji od elemenata koji se mogu registrirati, promatrati, mjeriti, izučavati, ali i elemenata koji ne potpadaju pod optiku mjerljivog pa tako ni eksperimentalno znanstvenog. Svaki onaj koji se

bavi, pod bilo kojim vidom, religijom odnosno religioznošću mora to stalno imati u vidu, inače će u svom razmišljanju pa i istraživanju zaključiti što neće biti pouzdano. Ovdje bismo se osvrnuli na neke elemente koji su u svakoj religiji toliko prisutni da ih se ne može ni u kojem slučaju ignorirati ili zaobilaziti.

10.2 MOLITVA

Ono što karakterizira svaku religiju, bez obzira gdje je ona nastala, koliko je dug njen vijek, na kakvo božanstvo se pozivala, jest pokušaj uspostavljanja odnosa između božanstva i čovjeka što se očituje kroz molitvu. Ta molitva može biti izražaj zahvale, traženje pomoći, utjecanje pod zaštitu, divljenje Božjim zahvatima, oslušivanje Božje prisutnosti, izričaj dubinske povezanosti čovjeka i božanstva itd. Nažalost, za nekoga molitva može biti i izgovor, bijeg, otuđenje, pokrivanje, sublimacija... Kao i svaka druga ljudska stvarnost, molitva je dakle podložna i pozitivnom i negativnom u ljudskom životu. Ako se ponikne u njenu bit, može biti od velike koristi čovjeku, a ako se pak ostane negdje na površini, molitva biva formalna, rekao bih čak, štetna. U tom slučaju ona ne izražava niti iskonski ljudski osjećaj niti je sredstvo komuniciranja s Nadnaravnim, s Bogom. Koji je, prema tome, ispravan stav prema molitvi? Osoba koja želi iskreno moliti prije svega mora se staviti u prisutnost Božju, što znači u svojoj svijesti, u svojim osjećajima, cijelim svojim bićem, pokušati uprisutniti Božju nazočnost, staviti se pred najvećeg sugovornika, Boga samog, te promatrati očima vjere i ljubavi onoga kome se želi govoriti i koji želi govoriti.

Samo izgovaranje mnoštva riječi jedna je od najvećih pogrešaka koju može učiniti onaj koji želi moliti. Bog nema potrebe da bude informiran o našim potrebama, one su njemu znane. Previše riječi može spriječiti pravi susret s Bogom koji traži i želi iskreno i otvoreno srce.

“Kad molite, ne blebećite kao pogani. Misle da će s mnoštva riječi biti uslišani. Ta zna vaš Otac što vam treba i prije negoli ga zaištete” (Mt 6,7-8).

Mnogi ljudi mole samo zbog interesa. To je velika deformacija molitve jer čovjek veoma često ne zna što mu je zapravo najpotrebnije. Toliko puta kad dođe do cilja za kojim je žudno težio, shvati da to nije zapravo ono što ga usrećuje. I ponovno se rađa u njemu nemir, ponovno traženje. Što je, dakle, potrebno da čovjek može moliti. Prije svega znati šutjeti.

Već nekoliko godina provodim odmor u jednoj kolibi uz more. Tu je sve tiho. U rano jutro svakoga dana s kopna na more puše jedva zamjetljiv vjetroc. Voda je glatka i mirna. Tada isplovim na pučinu, udaljim se šest-sedam kilometara, stavim vesla u čamac i ostanem oko sat vremena daleko od svega.

U tim jutarnjim satima čuje se samo tiho zapljuskivanje sitnih valova o bokove čamca. Ponekad naleti ptica, ponekad iskoči riba. Negdje u daljini brekće motor ribarskog čamca. I ništa više. Vidi se samo plavo nebo s nekoliko sivih tragova oblaka, obala i voda.

Ostati pola sata u toj tišini i slušati vrijedi više nego tjedan odmora. Ne raditi ništa nego osjećati prostor, letjeti za pticama, gledati za ribama i biti poput njih. Toga ćemo se kasnije sjetiti kad nadode posao i kad nas pritisne žurba. I usred posla zatvorit ćemo oči i slušati tiho zapljuskivanje valova o čamac. Kad prestane slušanje, nastaje buka i izvana i iznutra. Biti jedno sa svijetom i s ljudima može smo onaj koji sluša.

Kao što je za čovjekovo tijelo i čovjekov duh potrebna relaksacija kako bi duboko osjećao samoga sebe, svijet oko sebe, kako bi jednostavno bio svoj, isto tako za susret s Bogom čovjek treba mir, šutnju. Evo jedne molitve koja izražava tu duševnu potrebu:

Želim šutjeti

*Gospodine, želim šutjeti
i tebe čekati.*

*Želim šutjeti
da bih razumio
što se događa u tvom svijetu.*

*Želim šutjeti
da bih bio blizu stvari,
blizu svih tvojih stvorova,
i da bih mogao čuti njihov glas*

*Želim šutjeti
da bih među mnogim glasovima
prepoznao tvoj.*

*"Dok su sve stvari bile u dubokoj šutnji",
- kaže Biblija -*

*"s božanskog prijestolja dođe
tvoja svemoćna riječ, Gospodine."*

*Želim šutjeti i diviti se što ti za mene imaš
riječi.*

*Gospodine, nisam dostojan
da dođeš k meni,
ali samo reci riječ
i ozdravit će duša moja.*

Onaj tko želi naučiti moliti, treba nužno slušati. Govori se skoro bez prestanka. Smatra se nesuvremenim onaj koji bi jedno vrijeme zašutio, pa makar to bilo i nakratko. Komu je pak stalo do toga da mu riječi vrijede, pokušat će šutjeti na određeno vrijeme. Šutjet će onaj koji želi da njegova riječ pogodi, da djeluje, da nadahnjuje, da rasvjetljuje. Šutjeti ne znači nužno biti nijem, ali znači odreći se govora i govoriti samo ono što se prije jasno i duboko čulo.

Povukavši se u samoću, ne znači da će se odmah pronaći tišina. Naprotiv! Doživjet će se buka, buka koja je u nama samima. Pokuša li čovjek u tome slučaju umiriti mnoge glasove sjećanja, straha ili obrane, može se dogoditi da mu u mislima izbije prava revolucija koju neće moći ugušiti. Stara je Kina za ovo imala sliku:

*Misli su majmuni koji na stablu mozga
skaču s grane na granu. Hvataj jednu za drugom
i bacaj ih na zemlju dok se stablo ne oslobodi.*

Postavlja se pitanje je li to uopće moguće, jer majmuni se mogu opet popeti s druge strane i nemir će biti veći nego prije. Teško je ostvariti ono što učitelji zapadne meditacije nazivaju "ispražnjenjem". Misli se odlažu tako da se strpljivo izdrži njihovo vrcanje i lepršanje i da se nastoji čuti riječ koja dolazi s druge strane.

Moja riječ

Mnogo mojih riječi potječe od moje taštine.

*Govorim mnogo
jer precjenjujem svoju vrijednost.*

*A želio bih
da moj sud bude milostiv,
moja odluka oprezna,
moj odgovor odmjeran.
To ću postići samo tako
da moja riječ izlazi iz šutnje.*

*Želio bih da moja riječ
drugim ljudima bude pravedna.
Želio bih da ih ne uvrijedi,
ne ponizi, ne obeshrabri.*

*Svojim riječima želio bih liječiti,
želio bih čistiti,
stvarati mir i snagu davati.
To ću ostvariti samo ako ne izgovorim sve
što mi na pamet padne.*

*Nije blizu ono što je korisno reći;
ono je daleko.
Želio bih šutjeti jer mi treba šutjeti
da dočekam
dok moju riječ ne dođe izdaleka,
kako bih je čuo i mogao reći.*

"Šutnja je riječi isto što mreža plesaču na užetu."

(Max Picard)

Za molitvu nije dostatna samo tišina, neko vječno čekanje, neki neispunjeni prostor. U prostor mora ući nešto jače od naše riječi tako da ga zaokupi, ispuni, nadahne, prožme. To je ono što se zove "biti pred Bogom", "biti u Bogu".

Biti u Bogu

Gospodine, biti u tebi, to je sve.

To je sve, to je savršenstvo, to je spas.

Tjelesne oči zatvoriti,

oči srca otvoriti

i uroniti u tvoju prisutnost.

Sabrat ću sebe i svoje rastresenosti

i povjeriti se tebi.

Sebe stavljam u tebe

kao u veliku ruku.

Nije mi potrebno govoriti da me ti čuješ.

Ne treba mi brojiti čega nemam,

ne treba te podsjećati,

niti ti treba govoriti što se na ovom svijetu događa

i zašto nam je sve potrebna tvoja pomoć.

Ne želim bježati od ljudi

niti im izmicati.

Neću mrziti buke ni jurnjave.

Želim ih samo uključiti u svoju šutnju

i biti pripravan za tebe.

Htio bih šutjeti umjesto svih

što trče, što buče, što su rastreseni,

imati vremena umjesto svih što vremena nemaju.

Sa svojim osjetilima i mislima čekam

da ti dođeš.

Gospodine, u tebi biti, to je sve

što za sebe molim.

Time sam izmolio sve što mi treba

za vrijeme i za vječnost.

Što god je moja molitva bivala pobožnija i usrdnija,

sve manje sam imao što govoriti. I na kraju -

posve sam umuknuo.

I, postao sam -

slušatelj.

A to je nešto posve suprotno od govora.

Ispočetka sam mislio da moliti znači govoriti.

A naučio sam da moliti ne znači ni samo šutjeti.

Moliti znači slušati.

Tako je to:

moliti ne znači slušati sebe kako govoriš;

moliti znači utihnuti, šutjeti i čekati

dok nas Bog ne čuje.

(Soeren Kierkegaard)

ZA OSOBNI RAD I RAD U SKUPINI

- Jesi li promatrao ljude dok mole? Kakav su dojam ostavljali na tebe?
- Pokušajte uz pomoć svog vjeroučitelja pronaći biblijska mjesta koja govore o molitvi, koja su zapravo molitva?
- Jedna skupina od vas neka pronade novozavjetna mjesta gdje se govori o Isusu kao molitelju.
- Jesete li kada razmišljali o šutnji kao iskonskoj ljudskoj potrebi?
- Neka jedan od vas glasno pročita molitvu "Želim šutjeti" a zatim svi skupa pokušajte zašutjeti kratko vrijeme. Kako ste se osjećali tog trena? Smeta li vam šutnja? Je li vam neugodno da ništa ne čujete, da se ne mičete? Je li šutnja za vas velika praznina ili nešto drugo?
- Neka svatko od vas podvuče one izreke u molitvi "Moja riječ" koje mu se najviše dopadaju. Zbog čega ste izabrali upravo te misli?
- Što kažete na Picardovu tvrdnju?
- Prepoznaješ li se u Kierkegaardovoj molitvi? Što ti se u njoj posebno sviđa? Što s njim ne dijeliš?
- Pokušajte sami napisati osobnu molitvu. Nemojte patiti od nekih velikih i biranih riječi. Pustite da govori vaša nutrina.

10.3 OBRED

Ono što je u religiji vrlo usko povezano s molitvom i što izvire iz dubine religioznog bića jest njegov pokušaj da uđe u odnos s Nadnaravnim. To se događa kroz obred ili obrede. Posebno su poznati tzv. obredi inicijacije ili uvođenja kojima pojedinac postaje punopravnim članom određene vjerske zajednice, potom obredi koji u stopu prate ljudski život (u kršćanstvu, recimo, obred krštenja, vjenčanja, svećeničkog ređenja, pohoda bolesnicima, bolesničkog pomazanja...); obredi koji su na neki način vezani uz kozmos: slavljenje Nove godine, spomen mjesečevih mijena, solsticija, obredi prigodom kozmičkih katastrofa (zemljotresi, poplave...). Preko obreda čovjek na svoj način traži kontakt s nadnaravnim ili ulazi u njegov svijet. Obredi mu omogućuju kontakt s onostranim. Vrlo su zanimljive i riječi i predmeti koji se upotrebljavaju u obredima. Tako se govori o "prijelazu", "vratima" (koja mogu biti uska ili široka); "simboličko umiranje", uzimanje novog imena (u redovničkim zajednicama), potom "kušnje", "novicijati" itd. Prilikom obreda upotrebljavaju se i određeni simboli koje naznačuju djelotvornu prisutnost Božju. Tako se upotrebljavaju ulje, voda, svjetlost, kad... Što pojedinih od njih predstavljaju to obično naznačuju molitve koje se pri tome izgovaraju. Ovdje donosimo nekoliko primjera koji se upotrebljavaju u Katoličkoj Crkvi.

*Bože, ti nevidljivom moći
otajstvenim znakovima tvoriš čudesna djela.
Ti si stvor vode mnogovorsno pripravlja
da označi blagodat krštenja.
Bože, tvoj je Duh
u samim počecima svijeta lebdio nad vodama,
da bi već tada voda zadobila moć posvećivanja.
Bože, ti si samim izlijevanjem potopa
označio sliku novog rođenja,
da se otajstvom jednog te istog počela
i opačine dokrajče i rode kreposti.
Bože, ti si Abrahamove sinove kroz more Crveno
po suhu proveo,
da onaj narod - oslobođen Faraonova ropstva -
predoznači narod krštenika.*

*Bože, tvoj je Sin, od Ivana kršten u vodama
Jordana,
bio pomazan Duhom Svetim.
Dok je na križu visio, iz boka mu je s krvlju i
voda navrla.
A poslije uskrsnuća on zapovjedi učenicima:
"Idite, učite sve narode,
krstite ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga."
Svrni svoj pogled, Gospodine, na Crkvu svoju
i otvori joj krsno vrelo.
Nek ova voda od Duha Svetoga
dobije milost tvoga Jedinorođenca,
da čovjeka, sazdana na tvoju sliku,
krsno otajstvo opere od svake kaljave stareži,
te on iz vode i Duha Svetoga uskrsne na novo
djetinjstvo.*

Evo i molitve koja se upotrebljava prilikom mazanja uljem novokrštenika:

*Svemogući Bog, Otac Gospodina našega Isusa
Krista,
oslobodio vas je grijeha
i nanovo vas rodio iz vode i Duha Svetoga.
On vas maže krizmom spasenja
da se pribrojite njegovu narodu
i postanete udovi Krista svećenika, proroka i
kralja
za život vječni.*

Pri pružanju bijele haljine novokršteniku, svećenik izgovara sljedeću molitvu:

*I. (ime krštenika), postao si novo stvorenje
i Krista si obukao.
Primi stoga bijelu haljinu.
Neokaljanu je donesi
pred sud Gospodina našega Isusa Krista
da imaš život vječni.*

U obredu krštenja i svjetlo ima svoju simboličnu ulogu koja je također formulirana kroz molitvu:

*Postao si svjetlo u Kristu.
Svugdje živi kao dijete svjetla.
Ustraj u vjeri
da možeš sa svima svetima
u nebeskom dvoru
poći u susret Gospodinu kada dođe.*

10.4 ŽRTVE I PRINOSI

Nema religije koja svome božanstvu nešto ne žrtvuje ili ne prinosi, počevši od krvnih žrtava pa sve do onih više simboličke naravi kroz cvijet, miris, boju. U povijesti su poznate i takve religije koje su za "zadovoljštinu" ili pak za umirivanje božje srdžbe prinosili i vlastitu djecu, mladiće, djevojke. Kršćanstvu je ovaj oblik žrtve dosta dalek, premda se tu i tamo u Bibliji pojavljuje, ako ništa drugo a ono barem kao utjecaj religija u čijem je okruženju živio izabrani narod. Tako se spominje pokušaj Abrahamova žrtvovanja vlastitog sina Izaka. Kršćanske konfesije u svojim obredima prinosе Božanstvu prvine plodova svoga rada: kruh, vino, općenito poljoprivredne odnosno industrijske proizvode. Oni su izražaj zahvalnosti Bogu na njegovoj darežljivosti i brizi za ljudski rod. Prilikom prikazivanja kruha pod misom, ovako moli svećenik:

Blagoslovljen si Gospodine, Bože svega svijeta. Od tvoje darežljivosti primismo kruh što ti ga prinosimo. On plod zemlje i rada ruku čovječjih postat će nam kruhom života.

Dok pak uzdiže čašu vina, ovako moli:

Blagoslovljen si Gospodine, Bože svega svijeta. Od tvoje darežljivosti primismo vino što ti ga prinosimo. Ono plod zemlje i rada ruku čovječjih, postat će nam pićem duhovnim.

ZA OSOBNI RAD I RAD U SKUPINI

- Vjerojatno iz grčke ili egipatske mitologije znate da su Grci odnosno Egipćani svojim bogovima žrtvovali vlastitu djecu, svoje najljepše sinove i kćeri? Što kažete o tome?
- Uz pomoć svoga vjeroučitelja pronadite u Svetom pismu Starog zavjeta gdje se govori o Abrahamu koji je htio žrtvovati svoga sina Izaka.

Pazljivo pročitajte ovaj tekst. Prodiskutirajte njegov sadržaj? Što vam se tu čini groznim? Zbog čega je Abraham došao na ideju da žrtvuje svoga sina? Kako je Bog reagirao na njegovu zamisao?

- **Jeste li koji puta primijetili u crkvi za vrijeme prinosenja darova da se osim kruha i vina prinosi i nešto drugo? Što je to bilo? Zbog čega to ljudi rade?**

10.5 ASKEZA

Jedan od sljedećih oblika načina života religiozne osobe jest prakticiranje tzv. askeze. Što je to zapravo askeza? To je takav oblik religioznog života gdje se osoba maksimalno kontrolira kako bi imala vlast nad svojim fizičkim i psihičkim potrebama. Očituje se kroz odricanje od različite hrane, pića, načina odjevanja, obuvanja, skraćuje si vrijeme počinka, intenzivira religioznu praksu. U narodu je to obično poznato pod nazivom post i pokora. Pod tim vidom zna se promijeniti i vanjština. Tako je, recimo, starozavjetni čovjek, brijao glavu i posipao ju pepelom, odijevao se u vrećetinu. To zacijelo nije samo neka praksa odnosno vježbe koje su cilj samima sebi. One se ne primjenjuju kako bi se Boga ucjenjivalo ili uvjetovalo da učini ovo ili ono, nego jednostavno slikovito govoreći, pripremanje puta za Božji dolazak, otvaranje prostora unutar kojih će se nastaniti sam Bog, usredotočivanje ljudske pažnje na ono što je u životu bitno a odvratanje od sporednog, nepotrebnog, suvišnog i koji puta onoga što zapravo priječi cjeloviti ljudski rast. Ta praksa je bila vrlo poznata u Starom zavjetu. Krist ne umanjuje njenu važnost. Naprotiv, na momente je veoma podvlači.

Evo nekih starozavjetnih i novozavjetnih tekstova koji govore o ovom obliku vjerskog života:

Dvadeset i četvrtog dana toga mjeseca skupiše se Izraelci na post, u pokorničkim vrećama i posuti prašinom. Rod se Izraelov odvojio od svih tuđinaca: pristupili su i ispovijedali svoje grijeh e i bezakonja svojih otaca. Stajali su, svatko na svome mjestu, i čitali knjigu Zakona Jahve, Boga svoga, četvrtinu dana; Za druge su četvrtine ispovijedali svoje grijeh e i klanjali se Jahvi, Bogu svome.

(Neh 9,1-3)

U bolesti njihovoj nosio sam kostrijet, dušu svoju postom morio, i molitva mi se u krilo vraćala. Kao za prijateljem za bratom - obilažah ružan; od žalosti se pogurih kao onaj što za majkom žali.

(Ps 35,13-14)

Spuštati kao rogoz glavu k zemlji, sterati poda se kostrijet i pepeo, hoćeš li to zvati postom i danom ugodnim Jahvi?

Ovo je post koji mi je po volji, riječ je Jahve Gospoda: Kidati okove nepravedne, razvezivat spon e jarmene, puštati na slobodu potlačene, slomiti sve jarmove; podijeliti kruh svoj s gladnima, uvesti pod krov svoj beskućnike, odjenuti onog koga vidiš gola, i ne kriti se od onog tko je tvoje krvi.

(Iz 58,5-7)

“Kad postite, ne budite mrki poput licemjera, koji izoblič e lice da ih zapaze ljudi kako poste. Zaista, kažem vam, već su primili svoju plaću. A ti kad postiš, namaći glavu i umij lice da te ne vide ljudi kako postiš, nego Otac tvoj, koji je u tajnosti. I Otac tvoj, koji vidi u tajnosti, uzvratit će ti.”

(Mt 6,16-18)

ZA OSOBN I RAD I RAD U SKUPINI

- Vjerojatno ste već nešto čitali ili čuli govoriti o ljudima koji su kroz samodisciplinu došli do velikih duševnih sposobnosti. Što osobno mislite o takvom obliku života?
- Pročitajte pažljivo biblijske tekstove Starog zavjeta kako biste uočili bit posta, pokore, askeze. Podvucite ono što je bitno za post.
- Što mislite o postu kao sredstvu postizanja zacrtanih ciljeva: gladovanje u političke svrhe, gladovanja u svrhu svraćanja pažnje na sebe?
- Jeste li uočili razliku između “političkog” i vjerskog oblika askeze?
- Analizirajte zajednički ulomak iz Matejeva evanđelja. Na koji način Isus razmišlja o postu. U čemu osoba koja posti može zastraniti?

10.6 MONAŠKI ŽIVOT

Religioznost se ne očituje samo kroz povremene čine, radnje, pojavnosti. Ona može biti nadahnuće jednog usustavljenog života koji nam je poznat pod nazivom monaški odnosno redovnički život. To je oblik življenja gdje se na prvo mjesto stavlja religiozna praksa a sve drugo njoj je podloženo ili je pak njome nadahnjivano. Taj život može se živjeti individualno (npr. eremite, sülite) ili pak organiziran u redovničkim zajednicama. Ako je organiziran, vođen je tzv. “Pravilom života” ili Konstitucijama. Tako, recimo u Katoličkoj Crkvi su poznate sljedeće redovničke zajednice (navest ćemo samo neke): benediktinci, augustinjanci, cisterciti, trapisti, karmelićani, dominikanci, franjevci, isusovci, salezijanci... Premda svi žive u redovničkim zajednicama ipak je njihov život po nečemu različit. Najprepoznatljivija razlika je vidljiva kroz to čime se bave, što im je poslanje.

Tako je jednima glavno obilježje intenzivan molitveni život, drugima propovijedanje, trećima radikalno življenje siromaštva, četvrtima rad s mladima itd.

Redovničke zajednice bile su i rasadišta kulture, mjesta opismenjavanja i školovanja ne samo njenih članova nego cijelih naroda. Što se tiče zapadnoevropske kulture ona je zapravo nikla u krilu Katoličke Crkve. Prve evropske univerze nicale su uz katedrale, crkve, samostane. Iz njih su proizlazili znanstvenici najrazličitijih profila, u njihovim prostorima udareni su temelji raznim znanostima kao što su kozmologija, geografija, medicina, filozofija, arhitektura, arheologija itd. Redovnički život, prema tome, nije, kao što neki misle, bijeg od svijeta, nego dubinsko življenje u tom svijetu, življenje koje je stalno u dosluhu s božanskom nazočnošću.

Evo jednog ulomka iz salezijanskih Konstitucija, dakle redovničke zajednice koja ima cilj odgoj mladeži:

Naš je poziv obilježen posebnim Božjim darom, izvanrednom ljubavlju prema mladima: "Dosta je da ste mladi pa da vas veoma volim." Ovaj osjećaj, izražaj pastoralne ljubavi, daje smisao našem životu.

Za njihovo dobro velikodušno žrtvujemo vrijeme, sposobnosti i zdravlje: "Za vas studiram, za vas radim za vas živim, za vas sam spreman dati i život."

(Konstitucije, čl. 14)

ZA OSOBNI RAD I RAD U SKUPINI

- Ako vaš vjeroučitelj pripada jednoj redovničkoj zajednici, neka vam nešto kaže o osobnom životu, o životu svoje zajednice, o njihovom poslanju.
- Pročitajte nekoliko ulomaka iz njegova "Pravila života" Zajednički ih prokomentirajte. Što osobno mislite o ljudima koji su iz vjerskih ideala odlučili formirati redovničku zajednicu?
- Ako u vašoj školi postoji i muslimanski vjeroučitelj, zamolite ga da vam nešto kaže o islamskim redovnicima (dervišima).
- Redovnici se bave i meditacijom. Razgovarajte sa svojim vjeroučiteljom o različitim oblicima meditacije. Ako u vašoj sredini postoje ljudi koji se bave istočnom meditacijom, zamolite ih da vam nešto kažu o tome (zen, joga...).
- Vaši vjeroučitelji zacijelo poznaju osnovne kriterije meditacije. Neke vas uvedu u meditativnu praksu: držanje tijela, disanje, nutarnja priprema: usredotočivanje misli, izbor glavne ideje...
- Svaka religija ima i svoje mitove. Konzultirajte Leksikon pojmova pod ovim vidom. Što mislite o ljudima koji se ne mogu odvojiti od svojih mitova?